

**ХАРАКТЕР НА НОРМАЛИЗАЦИЯТА И КОДИФИКАЦИЯТА НА БЪЛГАРСКИЯ
КНИЖОВЕН ЕЗИК ПРЕЗ ВЪЗРАЖДАНЕТО**

KINA VACHKOVA

**NORMALIZATION AND CODIFICATION NATURE OF BULGARIAN LITERARY LANGUAGE IN
THE RENAISSANCE**

(Summary)

In the paper is treated one of the signs of the typological characteristics of literary languages – the nature of their normalization and codification. The cultural historic conditions under which the Modern Bulgarian language was formed (interrupted state system, lack of academic institutions and authorities) distinguish them not as centrally governed but as an activity of self – authorized authors in a style of a free initiative. The three basic stages in the scheme of the codification process (descriptive, regulative and applied) are distinguished for the specificity: lack of completeness in the study of the object in the descriptive stage, creation of codification in some cases where there is not any norm, a weaker prescription, unauthoritarian intervention. The circulation of the created models of a literary language (applied stage) has been realized through forms of the self-government of Bulgarians (school, teachers' councils, Bulgarian exarchate, Bulgarian literary society) and through texts used as models. During the creation of Modern Bulgarian literary language a struggle between variants and natural selection is present and it determines the democratic character of the process of normalization and codification carried out for a continuous time by a large range of bearers of the literary language.

1. Един от важните признаци върху които се опира функционалната типология на даден книжовен език (КЕ), е характерът на неговата нормализация и кодификацията. В зависимост от историческите условия тя може да бъде централно (административно, академично регулирана) или резултат от свободна инициатива. При първия случай е необходимо наличието на държавни (напр. министерство на просветата) или академични (университети, академии) институции, които имат компетенцията и властта да я организират и провеждат. Във втория случай тя се осъществява от самоупълномощили се лица. В процеса на формирането му през Възраждането българският книжовен език се отнася към втората част на парадигмата. Българската държавност тогава е прекъсната, Българското книжовно дружество (бъдещата Българска академия на науките) се открива едва в края на периода (септември 1869 г.), а български университет се отваря чак след Освобождението от 1878 г.

Когато говорим за кодификация във времето на формирането на даден КЕ, си даваме сметка, че „в по-старите периоди ... не е съществувала кодификация в съвременния смисъл на думата, а ако е съществувала, тя не е имала всеобщо действие и обществена значимост, както в наши дни.[...] Кодификацията винаги изпълнява регулиращи функции, тя е един от факторите, които определят развитието на литературните норми“ (Йедличка 1976: 19).